

Сімейно-шлюбні відносини : актуальні питання

анотований бібліографічний список

2025. – Вип. 8. – 31 с.

(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)

1. Борисова О. О. Психореабілітація військових і членів їхніх сімей : навч. посіб. / О. О. Борисова. — Одеса : Гельветика, 2024. — 342 с.
Шифр зберігання в бібліотеці: A839293 Видання містить комплексну інформацію, що охоплює широке коло питань психореабілітаційного контексту. Зазначено, що робота з травмами війни — новий напрям у сучасній українській психологічній науці й практиці. Підготовка психологів-реабілітологів як фахівців, спроможних задовільнити потреби у психологічній допомозі військовослужбовців, учасників бойових дій (УБД) і членів їхніх родин, є важливим завданням і метою закладів вищої освіти. Специфіка досвіду отримувачів послуг із психологічної допомоги потребує напрацювання ефективних та екологічних методів, технік і підходів допомоги. У посібнику розкрито різні реабілітаційні моделі, враховано досвід західних країн і напрацювання українських фахівців, розглянуто сучасне українське законодавство, яке врегульовує процес надання послуг із психологічної реабілітації окремим категоріям громадян.

2. ВС: Шлюб без особистої присутності та підпису одного з наречених визнається неукладеним [Електронний ресурс] // Юрид. газ. — 2025. — 8 серп. — Електрон. дані. У постанові Верховного Суду (ВС) розглянуто ситуацію, коли шлюб було визнано неукладеним через відсутність фізичної присутності одного з наречених під час його реєстрації та підроблений підпис у заяві. Йдеться про справу, де військовослужбовець не міг бути присутнім під час укладення шлюбу через

службу, а експертиза підтвердила, що підпис у заяві зроблено іншою особою. З огляду на це, актовий запис про шлюб анульовано. Суд також підкреслив допустимість використання доказів із кримінального провадження у цивільній справі за умови їхньої релевантності. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/vs-shlyub-bez-osobistoyi-prisutnosti-ta-pidpisu-odnogo-z-narechenih-viznaetsya-neukladenim.html>

3. Встановлення батьківства: в Мін'юсті розповіли, що потрібно знати [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 28 лип. – Електрон. дані. Наведено роз'яснення Міністерства юстиції України щодо порядку встановлення батьківства, зокрема після смерті потенційного батька. Зазначено: чоловік, який перебуває у шлюбі з матір'ю дитини, автоматично визнається її батьком. Ця норма також поширюється на випадки, коли дитина народжується впродовж 10 місяців після припинення шлюбу або визнання його недійсним. Якщо чоловік не був одружений з матір'ю, факт батьківства встановлюється лише через суд за наявності доказів (свідчення, фото, ДНК тощо). Після рішення суду дитина отримує нове свідоцтво про народження, що дає право на соціальні виплати, спадщину та інші пільги. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/vstanovlennya-batkivstva-v-minyusti-rozpovili-shcho-potribno-znati.html>

4. Гал І. Частина українок отримає виплату у 30 тисяч грн вже у серпні: кому пощастить [Електронний ресурс] / Ірина Гал // Fakty.ua : [вебсайт]. – 2025. – 11 серп. — Електрон. дані. В Пенсійному фонді України (ПФУ) нагадали, що одна з категорій українок має право на отримання одноразової винагороди у розмірі 10 прожиткових мінімумів для працездатних осіб. Цього року це — 30 280 грн. Йдеться про виплату, яку призначають жінкам, яким присвоєно почесне звання України «Мати-героїня». Із 01.07.2025 ці питання адмініструє саме ПФУ. Зазначено, що почесне звання «Мати-героїня» присвоюється жінкам, які народили та виховали до восьмирічного віку п'ятьох і більше дітей. Також звання присвоюється і у тому випадку, якщо діти всиновлені. Присвоєння такого

звання здійснюється указом Президента України. Розглянуто, які документи необхідно надати в ПФУ. Текст: <https://fakty.ua/458257-chast-ukrainok-poluchit-vyplatu-v-30-tysyach-grn-uzhe-v-avguste-komu-povezet>

5. Гал І. Щомісячна допомога на дітей: хто зможе отримувати 2100 гривень [Електронний ресурс] / Ірина Гал // Fakty.ua : [вебсайт]. – 2025. – 22 лип. — Електрон. дані. У Пенсійному фонді України (ПФУ) нагадали, що багатодітні родини мають право на щомісячну державну допомогу на дітей — 2100 грн. Їх виплачують на третю і кожну наступну дитину до досягнення ними шести років. Вказано, що виплати можуть призначати, зокрема, одному з батьків, які постійно проживають з дитиною; громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, які постійно проживають в Україні; біженцям та особам, які потребують додаткового захисту. Для того, щоб отримувати виплати, необхідно подати заяву та додати пакет документів, який, зокрема, включає посвідчення батьків і дитини з багатодітної сім'ї та свідоцтва про народження всіх дітей. У ПФУ попередили, що допомогу не призначать, якщо сім'я отримує базову соціальну допомогу. Зазначено, що виплати припиняють у випадку нецільового використання батьками грошей, позбавлення батьківських прав чи влаштування дитини на повне державне утримання. Також приводом є втрата родиною статусу багатодітної сім'ї. Текст: <https://fakty.ua/457378-ezhemesyachnoe-posobie-na-detej-kto-smozhet-poluchat-2100-griven>

6. Гірак Г. Новий навчальний рік: "Пакунок школяра", закриття шкіл, платні послуги [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 12 серп. — Електрон. дані. Вказано, що програма «Пакунок школяра» передбачає виплату 5 тис. грн батькам першокласників, які навчатимуться «офлайн», але в деяких регіонах - і для «змішаного» чи «дистанційного» навчання. Також триває процес оптимізації: з 01.09.2025 освітня субвенція не надаватиметься школам (крім початкових), спеціальним і навчально-реабілітаційним центрам із кількістю учнів менше 45 осіб; а з 01.09.2026 - до 60 учнів. Однак у

парламенті зареєстровано законопроект, який може зупинити таку оптимізацію. У липні Міністерство освіти та науки (МОН) презентувало нову редакцію Державного стандарту початкової освіти (наведено його ключові засади); стартував і пілотний проєкт профілізації в 30 ліцєях, а для вчителів - оновиться система підвищення кваліфікації. Окреслено зміни у дистанційному та індивідуальному навчанні: акцентовано на можливостях для дітей внутрішньо переміщених осіб (ВПО), сімейній формі навчання, екстернаті, педагогічному патронажі тощо. Наголошено, що Міністерство оборони (МО) готуватиме молодь до національного спротиву з 14 років (IX клас): така підготовка замінить уроки «Захист Вітчизни». Наведено перелік додаткових платних освітніх послуг, які офіційно з'являться в школах і дитсадках із нового навчального року. Також із 1 вересня доплати вчителям зростуть із 1300 до 2600 грн. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4806927-novy-navchalnyi-rik-pakunok-shkoliara-zakryttia-shkil-platni-posluhy>

7. Гірак Г. Серпневі зміни: продовження воєнного стану, тарифи, підвищення пенсій [Електронний ресурс] / Галина Гірак // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 30 лип. — Електрон. дані. Вказано, що Президент Володимир Зеленський підписав закони про продовження воєнного стану в Україні (№ 4525-IX) і загальної мобілізації (№ 4526-IX): воєнний стан продовжено з 07.08.2025 на 90 діб. Відповідно, на такий самий строк продовжено і проведення загальної мобілізації. Зазначено також, що у застосунку «Резерв+» з'явиться можливість оформлення відстрочки для нових категорій громадян: наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти (ЗВО) та профосвіти - якщо вони є в базі ЄДЕБО; осіб, чий чоловік або дружина має інвалідність I чи II групи - за підтвердженнями даними Мінсоцполітики, ПФУ та ДРАЦС. Йдеться і про разову грошову допомогу до Дня Незалежності для таких категорій громадян: особи з інвалідністю внаслідок війни: I групи – 310 грн; II групи – 2900 грн; III групи – 2700 грн; учасники бойових дій, постраждали під час

Революції Гідності, діти, ув'язнені у таборах – 1000 грн; особи з особливими заслугами перед Батьківщиною – 3100 грн; члени родин загиблих захисників, вдови та вдівці померлих учасників бойових дій - 650 грн; учасники війни, колишні в'язні концтаборів, примусово вивезені на роботи, діти партизанів - 450 грн. Акцентовано на ключових етапах вступної кампанії: 1 серпня завершиться термін подачі заяв на вступ до ЗВО для здобуття освітнього ступеня бакалавра або медичного магістра. Щодо комунальних тарифів, їх вартість для українців у серпні не зміниться. Але для підприємств зросте тариф на електроенергію. Окреслено також серпневі нововведення у пенсійних виплатах і у програмі «Доступні ліки», яка буде розширена. Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4803637-serpnevi-zminy-prodovzhennia-voiennoho-stanu-taryfy-pidvyschennia-pensii>

8. 94 громади отримали автомобілі для роботи мобільних бригад [Електронний ресурс] // Уряд. кур'єр. – 2025. – 30 лип. [№ 153]. – Електрон. дані. Подано інформацію, що за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим кошторисам 94 громади придбали автомобілі для забезпечення роботи мобільних бригад, що надають допомогу постраждалим від домашнього насильства. Обрані громади закупили автомашини: 89 транспортних засобів зареєстровано та працюють за призначенням, ще п'ять проходять процедуру обліку. Усі автомобілі, відповідно до вимог розподілу субвенції, облаштовано для потреб людей з інвалідністю та маломобільних громадян. Зазначено, що 2024 р. місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб, які надають послуги та психосоціальну підтримку особам, постраждалим від домашнього насильства чи насильства за ознакою статі, було надано субвенцію у розмірі 200 млн грн. Кошти спрямували на завершення ремонту спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб від домашнього насильства та придбання машин для мобільних бригад протидії домашньому насильству. Текст: <https://ukurier.gov.ua/uk/news/94-gromadi-otrimali-avtomobili-dlya-roboti-mobilni/>

9. Денисенко О. Розлучення і розподіл майна в умовах релокації сім'ї [Електронний ресурс] / Олександр Денисенко // Юрид. газ. – 2025. – 21 лип. – Електрон. дані. *За словами автора статті, з початком повномасштабного вторгнення багато родин були змушені виїхати на більш безпечні території як в межах України, так і за кордон. При цьому релокація сім'ї доволі часто супроводжувалась розділенням родини, адже чоловіки ставали до лав Збройних сил України (ЗСУ) або просто не могли виїхати за межі України разом зі своєю сім'єю. Через це різко збільшився відсоток розлучень. Так, за інформацією Міністерства юстиції України, у 2024 р. було зареєстровано на 19,3 % менше шлюбів, ніж у 2023 р, а кількість розлучень зросла на 42,2 %. В таких умовах подружжя, що бажає розлучитися, зіткнулися з низкою проблемних питань щодо того, як правильно визначити суд, який повноважний розглядати справу про розірвання шлюбу. Розглянуто такі питання: який суд має юрисдикцію, якщо подружжя виїхало в різні області чи за кордон; як довести спільну власність, якщо документи втрачені.* Текст: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/rozluchennya-i-rozpodil-mayna-v-umovah-relokaciyi-simyi.html>

10. Діти зобов'язані утримувати непрацездатних батьків: роз'яснення Мін'юсту [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 21 лип. – Електрон. дані. *Відповідно до законодавства України, повнолітні діти мають юридичний обов'язок утримувати своїх непрацездатних батьків. Наведено роз'яснення Міністерства юстиції України щодо зобов'язання повнолітніх дітей утримувати своїх непрацездатних і матеріально незабезпечених батьків. Зазначено, що обов'язок виникає лише за наявності потреби у допомозі. Розмір аліментів визначає суд. В окремих випадках, зокрема через ухилення батьків від виховання або позбавлення їх батьківських прав, діти можуть бути звільнені від цього обов'язку.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/diti-zobov'yazani-utrimuvati-nepracezdatnih-batkiv-rozyasnennya-minyustu.html>

11. Законопроекти щодо врегулювання окремих питань у сфері електронних комунікацій та про Єдину інформаційну систему соціальної сфери рекомендовано прийняти у другому читанні та в цілому [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 17 лип. [№ 391]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що 15 липня відбулося засідання Комітету Верховної Ради України (ВР України) з питань цифрової трансформації, під час якого народні депутати України розглянули низку законопроектів. Зокрема, № 13215 «Про внесення змін до Цивільного кодексу України та інших законодавчих актів України щодо запровадження інституту пріоритетного права на опікунство та піклування».* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385248>

12. Заплановано підвищення виплат при народженні дитини [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 26 лип. [№ 398]. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Кабінет Міністрів України (КМ України) ухвалив проєкт закону, мета якого — запровадження широкого пакета комплексної та всеохопної підтримки для українських родин із дітьми. Проєкт закону розроблено Міністерством соціальної політики спільно з Міністерством охорони здоров'я, Міністерством економіки та Міністерством освіти і науки в межах реалізації Стратегії демографічного розвитку до 2040 р. Наголошено, що законопроект покликаний створити умови для зростання народжуваності та гармонійного поєднання батьківства з професійною діяльністю. Він передбачає безперервну державну підтримку родин — від моменту планування батьківства й аж до самостійності дитини — у медичній, соціальній та освітній сферах.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385485>

13. Інститут пріоритетного права на опікунство та піклування: Комітет рекомендує прийняти законопроект [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 14 серп. – Електрон. дані. *Зазначено, що Комітет Верховної Ради України (ВР України) з питань правової політики розглянув 12.08.2025 законопроект щодо запровадження інституту пріоритетного*

права на опікунство та піклування (№ 13215). Метою законопроекту є запровадження механізму попереднього визначення осіб, які матимуть пріоритетне право на призначення опікунами чи піклувальниками. Як зазначають автори ініціативи, чинне законодавство не передбачає можливості для батьків, опікунів і піклувальників заздалегідь визначити осіб, які матимуть пріоритетне право на призначення опікунами чи піклувальниками їхніх дітей або підопічних у разі їх смерті, визнання недієздатними, безвісно відсутніми або в інших випадках неможливості виконання ними своїх обов'язків. Особливої актуальності це питання набуває в умовах воєнного стану, коли батьки, які є військовослужбовцями або виконують інші важливі функції, пов'язані з обороною держави, потребують додаткових гарантій щодо захисту інтересів їхніх дітей. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/institut-prioritetnogo-prava-na-opikunstvo-ta-pikluvannya-komitet-rekomendue-priynyati-zakonoproekt.html>

14. Ковальова А. Батьки можуть "збільшити" свою зарплату за допомогою дітей: що відомо [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 21 лип. — Електрон. дані. Як повідомив Департамент комунікацій секретаріату Кабінету Міністрів України (КМ України), українські сім'ї з двома і більше неповнолітніми дітьми можуть розраховувати на значну податкову пільгу. Це державна допомога, яка дає змогу "збільшити" зарплату за рахунок зменшення суми, що оподатковується. Зазначено, що податкова соціальна пільга дозволяє не оподатковувати частину доходу одного з батьків, у 2025 р. ця сума становить 1514 грн на кожну дитину. Таким чином, за наявності двох дітей пільга становить 3028 грн на місяць, а за наявності трьох — уже 4542 грн. Однак скористатися цим правом можуть не всі: пільга надається одному з батьків і тільки на одному місці роботи. При цьому місячна зарплата не повинна перевищувати 4240 грн на одну дитину, для двох дітей поріг становить 8480 грн на місяць. Вказано, що пільга діє з моменту подання документів і до кінця року, в якому дитині виповниться 18 років. Текст:

<https://focus.ua/uk/economics/715433-batki-mozhut-zbilshiti-svoyu-zarplatu-za-dopomogoyu-ditey-shcho-vidomo>

15. Ковальова А. Пенсія по втраті годувальника: які виплати отримують сім'ї загиблих військових [Електронний ресурс] / Анастасія Ковальова // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 23 лип. — Електрон. дані. *Повідомлено, що у разі загибелі військовослужбовця під час служби, його найближчі родичі мають право на пенсію по втраті годувальника. Така соціальна гарантія передбачена законом про пенсійне забезпечення військовослужбовців. Згідно з чинним законодавством, дружина або чоловік може розраховувати на щомісячну пенсію в розмірі 70 % від грошового забезпечення військового, при цьому мінімальна сума виплати становить 7800 грн. Не залишаються поза увагою і діти загиблих, їм також передбачена виплата в 70 % від зарплати батька або матері. Зазначено, що оформити пенсію дружина (або чоловік) загиблого може з 50 років, якщо має не менше 20 років трудового стажу, або з 55 років — без вимог до стажу. Право на виплати мають і батьки військового, за умови відповідності критеріям, встановленим законом.* Текст: <https://focus.ua/uk/economics/715834-pensiya-po-vtrati-goduvalnika-yaki-viplati-otrimuyut-sim-ji-zagiblih-viyskovih>

16. Коли борги переходять у спадок: роз'яснення Мін'юсту [Електронний ресурс] / Олена Загурська // Юрид. газ. – 2025. – 7 серп. – Електрон. дані. *За повідомленням Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції, набуті за життя людини зобов'язання стають частиною спадщини, яку можуть отримати родичі за законом або особи, котрих включено до заповіту. Ті, хто прийняв спадщину набувають прав не лише на майно, а й отримують обов'язок задовольнити вимоги кредиторів. Розглянуто такі питання: які зобов'язання не можуть перейти у спадок; чи повинні спадкоємці повідомити кредитора про відкриття спадщини; чи можливо відмовитися від спадщини.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/koli-borgi-perehodyat-u-spadok-rozyasnennya-minyustu.html>

17. Колісник С. А. Кримінально-правові аспекти відмежування використання малолітньої дитини для жебрацтва від суміжних кримінальних правопорушень [Електронний ресурс] / Сергій Анатолійович Колісник, Наталія Олександрівна Симоненко // Наук. перспективи. – 2025. – № 6. – С. 776-788. *У контексті статей Кримінального кодексу України (ККУ України) досліджено проблематику використання малолітніх дітей для жебрацтва, що має важливе соціальне та правове значення в умовах сучасної України. Здійснено аналіз об'єкта, суб'єкта, об'єктивної та суб'єктивної сторін відповідних кримінальних правопорушень. Окреслено відмінності між експлуатацією дитини у формі жебрацтва, яке передбачає систематичне залучення малолітніх із метою отримання матеріальної вигоди, та втягненням у протиправну діяльність, що може передбачати інші форми кримінально протиправних діянь. Розглянуто соціально-кримінологічні фактори, що сприяють використанню малолітніх дітей для жебрацтва, а також наслідки таких діянь для фізичного та психічного здоров'я дітей. Висвітлено актуальну судову практику та на основі виявлених проблемних питань сформульовано рекомендації щодо конкретизації окремих норм, що сприятиме підвищенню якості кваліфікації кримінальних правопорушень у цій сфері.* Текст: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/25938/25912>

18. Король Н. П. Стамбульська конвенція та медіація: пошук безпечного застосування у справах домашнього насильства [Електронний ресурс] / Н. П. Король // Юрид. наук. електрон. журн. – 2025. – № 6. – С. 69-72. *Проаналізовано доцільність застосування медіації у справах про домашнє насильство в контексті ратифікації Україною Стамбульської конвенції. Розглянуто правові, соціальні та етичні аспекти використання медіації як альтернативного способу врегулювання конфліктів, зокрема щодо її доступності для постраждалих осіб. На основі аналізу міжнародних стандартів, українського законодавства та судової практики запропоновано критерії прийнятності медіації, акцентовано на пріоритеті*

безпеки постраждалих, недопущенні уникнення відповідальності кривдником і необхідності диференційованого підходу до застосування цієї процедури.

Текст: http://www.lsej.org.ua/6_2025/15.pdf

19. Літвин І. В Україні вводять Дія.Картку для держвиплат [Електронний ресурс] / Інна Літвин // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 30 лип. — Електрон. дані. *Як повідомила прем'єр-міністерка України Юлія Свириденко, уряд 30.07.2025 ухвалив запуск цифрової «Дія.Картки» для отримання державних виплат, яка працюватиме в інтеграції з мобільним застосунком «Дія», буде доступна в банках, які співпрацюють із цією платформою та з часом охопить більшість громадян, що мають право на соцвиплати. Нова система дозволяє державі ефективніше адмініструвати програми грошової підтримки, адже передбачає: доступ до всіх державних виплат в одному цифровому інструменті; запуск спеціалізованих програм, таких як «єМалятко», «єКнига», «Ветеранський спорт» і майбутній «Пакунок школяра»; можливість отримувати кошти за військовими облігаціями, виплати по безробіттю, пенсії й інші форми допомоги.* Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4803567-v-ukraini-vvodiakartku-dlia-derzhvyplat>

20. Мальтійців похилого віку відправляють у «подорож» по світу [Електронний ресурс] // Закон і бізнес. – 2025. – 9 серп. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що мешканці будинку для літніх людей у мальтійському місті Флоріана отримали можливість «подорожувати» світом, не залишаючи стін установи. Завдяки спеціальній програмі з використанням VR-технологій вони змогли «прогулятися» вулицями Венеції, «відвідати» собор Святого Петра у Ватикані і навіть «побувати» в церкві сусіднього містечка. Цей проєкт покликаний боротися із самотністю серед людей похилого віку, підтримувати їхню розумову активність, допомагати в реабілітації та зміцнювати сімейні зв'язки, адже мешканці можуть ділитися враженнями зі своїми близькими.* Текст:

<https://zib.com.ua/ua/168237->

[maltiyziv_pohilogo_viku_vidpravlyat_u_podorozh_po_svitu .html](#)

21. **Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції молодих учених, студентів, аспірантів "Сучасний гуманітарний та мистецтвознавчий дискурс", 30 березня 2024 року.** — Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. — 198 с. : табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A839442** *Зі змісту: Цінність сім'ї в процесі становлення особливості / М. О. Тригубка.* — С. 59-61.

22. **Матеріали X Всеукраїнської мультидисциплінарної конференції «Чорноморські наукові студії», 17 травня 2024 року, м. Одеса, Україна.** — Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. — 305 с. : іл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A839440** *Зі змісту: Особливості посвідчення та забезпечення договору довічного утримання / І. А. Поведьонков.* — С. 73-76.

23. **Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародні економічні відносини у глобальному та регіональному вимірі», [м. Ужгород], 18 - 19 жовтня 2024 р. / [за заг. ред. М. М. Палінчак та ін.].** — Львів ; Торунь : Liha-Pres, 2024. — 328 с. : іл., табл. **Шифр зберігання в Бібліотеці: A839296** *Зі змісту: Інноваційні курорти зі спеціалізацією на психологічній реабілітації дітей / Г. М. Заваріка.* — С. 89-92.

24. **Мінсоцполітики: У першому півріччі 2025 року українці усиновили майже 600 дітей-сиріт** [Електронний ресурс] // Юрид. газ. — 2025. — 2 серп. — Електрон. дані. *Подано інформацію, що у першій половині 2025 р. майже 600 дітей, позбавлених батьківського піклування, отримали усиновлення, при цьому найбільша активність серед дітей раннього віку (до 6 років). Однак на обліку переважають старші діти й братні групи, що вказує на невідповідність між попитом усиновлювачів і віковою структурою дітей, які очікують родину. Значна частина кандидатів готова усиновити саме дітей середнього віку. Акцентовано, що найбільша кількість дітей перебуває на місцевому обліку з усиновлення в таких регіонах: Дніпропетровська (2129 дітей), Одеська (1155), Харківська (926), Донецька і*

Запорізька (822 та 821 дитина відповідно) області. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/minsocpolitiki-u-pershomu-pivrichchi-2025-roku-ukrayinci-usinovili-mayzhe-600-diteysirit.html>

25. Мін'юст: Українці можуть скористатися ще однією послугою від ДРАЦС [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 11 серп. – Електрон. дані. *За інформацією Міністерства юстиції України, сімейні пари, які відзначають чергову річницю весілля, мають можливість провести урочистий обряд державної реєстрації шлюбу. Зазначено, що організація урочистого обряду державної реєстрації шлюбу є можливим шляхом звернення до найближчого відділу ДРАЦС. Під час його здійснення подружжя отримує свідоцтво про шлюб із позначкою "повторно". Це унікальна можливість знову поновити свої обітниці, пережити емоції першого весілля, згадати значущі моменти спільного життя та символічно підтвердити взаємні зобов'язання. За перше півріччя 2025 р. 52 подружніх пар скористалися послугою. Ініціатором може виступати як саме подружжя, так і їхні родичі чи друзі. Лідером за кількістю проведених повторних церемоній стала Рівненська область, де здійснено 38 обрядів.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/minyust-ukrayinci-mozhut-skoristatisya-shche-odnieyu-poslugoyu-vid-dracs.html>

26. НАБУ: Викрито схему ухилення від мобілізації через фейкове батьківство [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 22 лип. – Електрон. дані. *Подано інформацію, що Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) та Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) відкрили матеріали справи організованої злочинної групи, що працювала всередині судової системи та допомагала військовозобов'язаним чоловікам незаконно виїжджати за кордон і отримувати відстрочку від мобілізації. За даними слідства, схема полягала у масовому штампуванні судових рішень про начебто самотійне виховання дитини батьком за надуманими обставинами. Це дозволяло чоловікам уникати мобілізації та залишати країну під приводом догляду за дитиною. За 3500 доларів США без участі*

сторін одним судовим засіданням ухвалювали рішення, яке давало право виїзду за кордон. Загалом слідством встановлено 1040 таких рішень. Для конспірації зловмисники створили «бек-офіс» суду в адвокатському бюро та навіть рекламували свої «послуги» у соцмережах. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/nabu-vikrito-shemu-uhilennya-vid-mobilizaciyi-cherez-feykove-batkivstvo.html>

27. Наріжна В. OpenAI змінює політику ChatGPT: бот більше не порадить розлучення з партнером [Електронний ресурс] / Вероніка Наріжна // Дзеркало тижня. – 2025. –6 серп. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що OpenAI оголосила про нову політику для ChatGPT: бот більше не даватиме остаточних порад у складних особистих питаннях, зокрема щодо розриву стосунків. Ініціатива спрямована на захист емоційно вразливих користувачів і передбачає м'яке спрямування до самостійного обмірковування ситуації. Рішення ухвалено після випадків, коли ШІ некоректно реагував на марення або емоційну кризу, що спричинило суспільну стурбованість. Компанія залучила експертів із психічного здоров'я, педіатрії та HCI, а також впроваджує "м'які нагадування" про перерву під час тривалого користування. Реформа відбувається напередодні потенційного релізу GPT-5.* Текст: <https://zn.ua/ukr/TECHNOLOGIES/openai-zminjuje-politiku-chatgpt-bot-bilshe-ne-poradit-rozluchennja-z-partnerom.html>

28. Олександра Коваль: У програму «Пакунок першокласника» не включили книжки [Електронний ресурс] // Читомо : [вебсайт]. – 2025. – 6 серп. – Електрон. дані. *Зазначено, що уряд України затвердив Постанову № 809 від 07.07.2025, яка визначає категорії товарів, що входять до програми «Пакунок першокласника». До списку увійшли одяг, взуття та канцелярія, але не книжки. Про це повідомила директорка Українського інституту книги (УІК) Олександра Коваль на своїй сторінці у фейсбуці. Наразі перелік охоплює чотири торговельні МСС-коди: 5641 — магазини дитячого та немовлячого одягу; 5651 — магазини сімейного одягу; 5661 — магазини взуття; 5943 — магазини канцелярських товарів. Коди, які*

охоплюють продаж книжок (зокрема, 5942 — книжкові магазини та 5192 — дистрибуція книжкової продукції), у постанову не включені. За словами О. Коваль, це звужує можливості вибору для батьків і позбавляє дітей потенційного доступу до якісної літератури. Наголошено, що зміни до постанови ще можуть бути внесені: програма діятиме до 15 листопада. У 2024 р. книжкову сферу також не включили до кешибеку, проте після звернень відповідних організацій зміни вдалося ухвалити протягом місяця. На думку О. Коваль, імовірно, мільйонів 100 – 150 на красиві книжки для своїх найдорожчих можуть витратити батьки першачків. Текст: <https://chytomo.com/oleksandra-koval-u-prohramu-pakunok-pershoklasnyka-ne-vkliuchyly-knyzhky/>

29. Оновлюємо та розширюємо співпрацю, щоб відповісти на нові виклики [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 17 лип. [№ 391]. – Електрон. дані. Як повідомили у Комітеті Верховної Ради України (ВР України) з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Міністерство соціальної політики України спільно з мережею благодійних організацій «Карітас України» узгодили подальші кроки у розвитку системи соціальних послуг в Україні. Партнери домовилися оновити та розширити меморандум про співпрацю, щоб відповісти на нові виклики, посилити взаємодію і закріпити ефективні напрацювання — зокрема, у сфері життєстійкості, підтриманого проживання, догляду вдома та підтримки дітей. Також учасники зустрічі обговорили перехід соціальної послуги життєстійкості з пілотного формату до постійної державної послуги, розширення програм психосоціальної підтримки дітей і підлітків, нові моделі підтриманого проживання для внутрішньо переміщених осіб (ВПО), а також підходи до працевлаштування людей з інвалідністю. Окрему увагу приділили розвитку послуги догляду вдома та підтримці доглядальників, посиленню інтересу громад у закупівлі соціальних послуг. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385241>

30. Опендатабот: На 23 тисячі побільшало боргів по аліментах за час повномасштабного вторгнення [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 23 лип. – Електрон. дані. *Вказано, що понад 187 тис. проваджень щодо боржників по аліментах зафіксовано у Єдиному реєстрі боржників (ЄРБ) на середину липня 2025 р. Про це повідомили в "Опендатабот". За час повномасштабного вторгнення боржників побільшало на 23 тис. Переважна більшість проваджень щодо несплати аліментів — 91 % — стосуються чоловіків, тоді як жінки фігурують лише у 9 % таких справ. Найбільше проваджень за несплату аліментів на Дніпропетровщині, Одещині та Харківщині. В "Опендатабот" зазначили, що реєстр постійно змінюється — одні борги закриваються, інші додаються, тож варто рахувати ці дані як чистий приріст кількості проваджень, а не загальну кількість нових боржників.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/opendatabot-na-23-tisyachi-pobilshalo-borgiv-po-alimentah-za-chas-povnomasshtabnogo-vtorgnennya.html>

31. Опендатабот: На одного новонародженого в Україні припадає троє померлих [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 18 лип. – Електрон. дані. *Проаналізовано демографічну ситуацію в Україні за даними Міністерства юстиції України за перше півріччя 2025 р. Вказано, що на одного новонародженого припадає троє померлих, що свідчить про стабільну демографічну кризу. Народжуваність знизилась у 2,2 раза за останнє десятиліття. Найбільше дітей народжується в Києві, Львівській та Дніпропетровській областях, водночас суттєвий спад зафіксовано в прикордонних регіонах. Загалом, смертність значно перевищує народжуваність, що призводить до щорічної втрати понад 300 тис. осіб.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/opendatabot-na-odnogo-novonarodzhenogo-v-ukrayini-pripadae-troe-pomerlih.html>

32. Остопарченко Л. Як оформити шлюб за спрощеною процедурою [Електронний ресурс] / Лідія Остопарченко // Юрид. газ. – 2025. – 22 лип. – Електрон. дані. *За словами автора статті, правовий режим*

воєнного стану вніс свої корективи в сферу державної реєстрації актів цивільного стану. Не стала виключенням і реєстрація шлюбу. Станом на сьогоднішній день існують різні способи зареєструвати шлюб. Одним із нововведень стала процедура реєстрації шлюбу за спрощеною процедурою. Розглянуто такі питання: що таке шлюб та яка загальна процедура його укладання; які можливі способи для реєстрації шлюбу у скорочені строки; яка специфіка подання заяви про реєстрацію шлюбу онлайн; яка особливість укладення шлюбу військовослужбовцями тощо.

Текст: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/yak-oformiti-shlyub-za-sproshchenoyu-proceduroyu.html>

33. Парфьонова А. Платні послуги у школах і садочках: за що з 1 вересня дозволено брати гроші з батьків [Електронний ресурс] / Альона Парфьонова // Дзеркало тижня. – 2025. – 3 серп. – Електрон. дані. Розглянуто ризики нової постанови Кабінету Міністрів України (КМ України) щодо платних послуг у школах і дитсадках. Авторка статті — засновниця ГО «Батьки SOS» — наголошує, що замість боротьби з тіньовими поборами уряд може легалізувати їх. Існують загрози заміщення безкоштовної освіти платною, тиску на батьків, дискримінації та безпекових порушень. Авторка закликає до прозорості, узгодження з чинним законодавством і захисту прав дітей. Текст: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/platni-posluhi-u-shkolakh-i-sadochkakh-za-shcho-z-1-veresnja-dozvoleno-brati-hroshi-z-batkiv.html>

34. Пенсія через втрату годувальника: на який період призначається [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 31 лип. – Електрон. дані. За інформацією Пенсійного фонду України (ПФУ), призначення та виплата такої пенсії здійснюється відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”. У Пенсійному фонді зазначили, що право на пенсію виникає у непрацездатних членів сім’ї зниклої особи через один місяць після того, як відомості про зникнення внесено до Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Пенсія призначається на весь період, коли особа є зниклою

безвісти за особливих обставин, тобто зберігає відповідний правовий статус. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/pensiya-cherez-vtratu-goduvalnika-na-yakiy-period-priznachaetsya.html>

35. Послуги ДРАЦС знову в Дії: повернуто замовлення свідоцтва та витягів онлайн [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 5 серп. – Електрон. дані. За інформацією Міністерства юстиції України, повернено онлайн-послуги, що надаються відділами державної реєстрації актів цивільного стану (ДРАЦС) на портал "Дія". Відтепер українці можуть знову замовити необхідні свідоцтва та витяги лише за кілька хвилин онлайн. Серед доступних документів – повторна видача свідоцтв про народження, шлюб, розірвання шлюбу, зміну імені та смерть, а також відповідні витяги. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/poslugi-dracs-znovu-v-diyi-povernuto-zamovlennya-svidoctv-ta-vityagiv-onlayn.html>

36. Представники Дитячого фонду ООН оглянули Центр для сімей з дітьми у Житомирі [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 31 лип. [№ 401]. – Електрон. дані. Зазначено, що з метою підтримки родин із дітьми, у тому числі тих, які перебувають у складних життєвих обставинах, у Житомирі відкрито Центр для сімей з дітьми. З роботою закладу ознайомилися представники Житомирської ОВА спільно з головою Представництва Дитячого фонду ООН в Україні Муніром Мамедзаде та його колегами, представники Житомирської міської ради. Зазначено, що Центр створено на базі двох установ – Центру комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю Житомирської міської ради та Житомирського міського центру соціальних служб. Він функціонує у приміщенні медичної амбулаторії. Його облаштовано за принципом безбар'єрності, а також в ньому діють функціональні зони, адаптовані під потреби відвідувачів. Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385559>

37. Призначення субсидії для ДБСТ: заборгованість за комунальні послуги в орендованому житлі не є підставою для відмови

[Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 18 лип. – Електрон. дані. *Йдеться про оновлені правила призначення житлових субсидій для дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ), прийомних і багатодітних сімей. Зазначено, що Постанова Кабінету Міністрів України (КМ України) № 663 від 30.05.2025 дозволяє отримувати субсидію, навіть якщо є заборгованість за комунальні послуги в орендованому житлі, за умови, що борг належить орендодавцю. Також не враховуються витрати на дітей, депозити, придбане житло чи земля, а дохід зареєстрованих, але фактично не проживаючих осіб — не береться до уваги. Зауважено, що зміни роблять доступ до субсидій для сімей із дітьми більш гнучким, справедливим і спрямованим на підтримку саме їхніх потреб.* Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/-priznachennya-subsidiyi-dlya-dbst-zaborgovanist-za-komunalni-poslugi-v-orendovanomu-zhitli-ne-e-pid.html>

38. Проніна О. Спадкування під час війни: нова дійсність [Електронний ресурс] / Ольга Проніна // Юрид. газ. – 2025. – 24 лип. – Електрон. дані. *За словами автора статті, повномасштабна війна в Україні кардинально змінила контекст реалізації спадкових прав. Якщо раніше питання спадкування здебільшого мали стандартну нотаріальну процедуру, то сьогодні все частіше йдеться про поновлення строків, втрату документів, неможливість доступу до майна чи нотаріуса, та про потребу встановлювати юридичні факти в судовому порядку. За період повномасштабної війни, у 2022 – 2025 рр. до деяких нормативно-правових актів України, що стосуються процедури спадкування було внесено багато змін. Розглянуто такі питання: прийняття спадщини; особливості спадкування: території під тимчасовою окупацією або такі, де ведуться активні бойові дії; прийняття та оформлення спадщини іноземцями та громадянами України, що на час відкриття спадщини перебували на території іноземної держави; строки прийняття спадщини. У контексті спадкових прав все частіше виникає потреба у правовому врегулюванні сімейних відносин, зокрема встановлення спорідненості чи факту*

перебування у шлюбі, що є важливими для підтвердження права на спадкування. Текст: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/spadkuvannya-pid-chas-viyni-nova-diysnist.html>

39. Рада визнала примусове переселення українців з Польщі у 1944 - 1951 роках депортацією [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 17 лип. – Електрон. дані. Зазначено, що Верховна Рада України (ВР України) ухвалила законопроект № 2038, яким офіційно визнано примусове переселення українців з території Польщі у 1944 – 1951 рр. депортацією. Закон надає статус депортованих особам українського етнічного походження або їхнім нащадкам, котрі зазнали примусового переселення з історичних українських земель: Лемківщини, Надсяння, Холмищини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини. Передбачено соціальні гарантії: одноразова матеріальна компенсація, виплати за пошкоджене майно та моральну шкоду, а також пільги — медичне обслуговування та інші, аналогічні до статусу учасників війни, з можливістю їх поширення на членів сімей депортованих. Закон окреслює державний обов’язок збереження історичної пам’яті, вшанування постраждалих та їхніх родин. Текст: https://risu.ua/rada-viznala-primusove-pereselennya-ukrayinciv-z-polshchi-u-1944-1951-rokah-deportaciyeyu_n157621

40. Розвиток сімейного законодавства України в умовах оновлення (рекодифікації) цивільного законодавства України : [матеріали круглого столу], м. Київ, 4 черв. 2024 р. / Ін-т правотворчості та наук.-прав. експертиз НАН України, [Координац. бюро з проблем сімейн. права від-ня цивіл.-прав. наук НАПрН України] ; [редкол.: Л. В. Красицька (відп. ред.), А. Б. Гриняк . — Одеса : Юридика, 2024. — 123 с. **Шифр зберігання в Бібліотеці: А839657** У виступах учасників круглого столу окреслено сучасні тенденції розвитку сімейного законодавства України в контексті оновлення цивільного кодексу України. Висвітлено проблеми правового регулювання в умовах воєнного стану в шлюбних відносинах. Розглянуто напрями удосконалення правового регулювання особистих

немайнових і майнових прав та обов'язків подружжя, а також матері, батька та дитини. Увагу приділено питанню влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах воєнного стану.

41. Розірвання шлюбу з безвісно відсутнім або полоненим: порядок та необхідні документи [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 11 серп. – Електрон. дані. *За інформацією Координаційного центру з надання правничої допомоги, розірвання шлюбу з особою, яка перебуває в полоні або визнана безвісно відсутньою, має свої особливості. Розглянуто такі питання: чи можна розірвати шлюб із безвісно відсутнім чи полоненим; як розірвати шлюб, якщо один із подружжя в полоні; які документи потрібні для розірвання шлюбу з безвісно відсутньою людиною; які наслідки розірвання шлюбу тощо. Текст:* <https://yur-gazeta.com/golovna/rozirvannya-shlyubu-z-bezvisno-vidsutnim-abo-polonenim-poryadok-ta-neobhidni-dokumenti.html>

42. Рудько О. Право на батька: чому суди ігнорують українців, чий чоловік загинув на фронті до народження дитини [Електронний ресурс] / Олександра Рудько // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 12 серп. — Електрон. дані. *Йдеться про те, що з початком повномасштабного вторгнення десятки тисяч чоловіків і жінок стали на захист України, багато з них йшли на війну, не встигнувши оформити офіційний шлюб. Вказано, що після загибелі військового його партнерка й дитина стикаються з жорстокою реальністю: для держави він не є батьком, а дитина юридично не має права на спадщину, пенсію чи навіть просто згадку про тата в свідоцтві про народження. Зазначено, що за українським законодавством, якщо чоловік і жінка не перебували у зареєстрованому шлюбі, дитина вважається такою, що походить "від матері". Якщо батько не встиг визнати батьківство за життя, його доведення можливе лише через суд. Це означає довгі судові процеси, фінансові витрати, повторну травматизацію та психоемоційне виснаження. За словами юристки Марини Величко, у справах про встановлення батьківства суд*

виносить рішення, враховуючи всі докази, додані до позовної заяви. Вона зазначили, хоча ДНК-дослідження є найточнішим способом підтвердження батьківства, воно не є єдиним доказом, і якщо постає потреба проходити таку процедуру, варто діяти виважено та грамотно. Розглянуто кілька практичних порад, як діяти в таких ситуаціях. Текст: <https://focus.ua/uk/ukraine/719005-pravo-na-batka-chomu-sudi-ignoruyut-ukrajinok-chiji-choloviki-zaginuli-na-fronti-do-narodzhennya-ditini>

43. Савінцев С. Українцям з дітьми підвищать державну допомогу: скільки та кому платитимуть [Електронний ресурс] / Сергій Савінцев // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 24 лип. — Електрон. дані. Як повідомив постійний представник Кабінету Міністрів України (КМ України) у Верховній Раді України (ВР України) Тарас Мельничук, схвалено проєкт Закону "Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, що сприяють поєднанню батьківства з професійною діяльністю". Розглянуто, яким категоріям людей і в якому розмірі законопроєкт пропонує надавати допомогу, визначену КМ України. У Законі також прописано, що в разі наявності попиту та нестачі місць для здобуття дошкільної освіти в закладах, їхні засновники за рахунок коштів місцевих бюджетів зобов'язані компенсувати (повністю або частково) батькам кошти, сплачені за здобуття їхніми дітьми дошкільної освіти, або забезпечити фінансування здобуття дітьми дошкільної освіти за принципом "кошти йдуть за дитиною". Текст: <https://focus.ua/uk/economics/715949-ukrajincyam-iz-ditmi-pidvishchat-derzhavni-viplati-shvaleno-vidpovidniy-zakonoprojekt>

44. Синод УГКЦ до українських сімей: Не бійтеся народжувати й виховувати дітей під час війни [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 8 серп. – Електрон. дані. За повідомленням Департаменту інформації Української Греко-Католицької церкви (УГКЦ), Синод Єпископів УГКЦ який відбувався в Римі в межах ювілейного Року надії, присвятив особливу увагу темі «Душпастирство родин в умовах війни». Після

завершення Синоду владики звернулися до духовенства, монашества, мирян і всіх сімей як в Україні, так і на поселеннях із постсинодальним посланням «„В надії витривала, в любові сильна“ (пор. Рим. 12, 12): українська родина в час війни». У ньому архиєреї закликали українські сім'ї зберігати надію та продовжувати творити «домашні Церкви», а ще — не боятися народжувати й виховувати дітей під час війни. Єпископи УГКЦ визнають серйозні виклики, з якими стикаються українські сім'ї через повномасштабну агресію РФ. Серед основних викликів ієрархи називають розлуку, відчуження, втрату близьких, фінансову нестабільність, постійне відчуття небезпеки, проблеми зі здоров'ям та психологічні травми, спричинені війною. Акцентовано, що Церква активно співпрацює із фахівцями з психічного здоров'я, а монастирі стали «оазами духовного зцілення, підтримки і укріплення родинних та міжособистісних стосунків».

Текст: https://risu.ua/sinod-ugkc-do-ukrayinskih-simej-ne-bijtesya-narodzhuвати-j-vihovuvati-ditej-pid-chas-vijni_n158041

45. Синод УГКЦ закликав парафії створювати центри підтримки для постраждалих від війни [Електронний ресурс] // RISU.ua : [вебсайт]. – 2025. – 10 серп. – Електрон. дані. У постсинодальному посланні єпископи Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) звернулися до священиків із закликом перетворити парафії на центри підтримки для родин, які постраждали від війни. Особливу увагу слід приділяти родинам, які зазнали втрат, травм, а також військовослужбовцям, переселенцям і жителям окупованих територій. Єрархи заохотили створення груп взаємодопомоги, підтримку родинних рухів і підготовку молоді до подружжя. Текст: https://risu.ua/sinod-zaklikav-parafiyi-ugkc-stati-spravzhnim-rodinnim-domom-dlya-postrazhdalih-vid-vijni-simej_n158077

46. Ситняк В. Виплати на дітей: хто отримає додаткові гроші у 2026 році [Електронний ресурс] / Вікторія Ситняк // Focus.ua : [вебсайт]. – 2025. – 9 серп. — Електрон. дані. В інтерв'ю РБК-Україна заступниця міністра освіти і науки Анастасія Коновалова розповіла, що політика

держави зараз спрямована на відкриття невеликих груп для дітей до трьох років, аби зберегти заклади та допомогти мамам швидше повертатися до роботи після декрету. За її словами, Верховна Рада України (ВР України) вже ухвалила в першому читанні законопроект "Про підтримку сімей з дітьми", який передбачає грошовий ваучер у застосунку "Дія" для мам, які працюють. Вказано, що допомога від Міністерства соціальної політики України надходитиме одразу в обраний батьками дитсадок — комунальний, приватний або до фізичної особи-підприємця (ФОП) з ліцензією. Ба більше, наразі діють гранти Міністерства економіки України до 1 млн грн на відкриття приватних садочків, втім, ключовим залишається збереження великої мережі комунальних закладів. Зазначено, що запустити таку допомогу планують на початку 2026 р., після остаточного голосування у ВР України. У серпні Міністерство освіти і науки України (МОН України) та Мінсоцполітики збиратимуть громади для обговорення деталей механізму.

Текст: <https://focus.ua/uk/economics/718570-viplati-na-ditey-2025-hto-otrimaye-groshovi-vaucheri-u-diji-ostanni-novini>

47. Сім'ї загиблих у полоні військових зможуть отримати 15 млн грн: підписано закон [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 29 лип. – Електрон. дані. Зазначено, що 28.07.2025 Президент України Володимир Зеленський підписав Закон, за яким сім'ї загиблих у полоні військових зможуть отримати одноразову грошову допомогу в розмірі 15 млн грн. Йдеться про Закон № 13168 "Про внесення змін до Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" щодо окремих питань виплати одноразової грошової допомоги". Ухвалений Закон також збільшив із трьох місяців до одного року термін, упродовж якого можуть бути здійснені виплати одноразової грошової допомоги в разі отримання військовослужбовцем поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання під час виконання ним обов'язків військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення йому інвалідності, а також особою, звільненою з військової

служби, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/simyi-zagiblih-u-poloni-viyskovich-zmozhut-otrimati-15-mln-grn-pidpisano-zakon.html>

48. Слободинська В. Відповідальність батьків: законодавчі новели у сфері захисту малолітніх [Електронний ресурс] / Валентина Слободинська // Юрид. практика. – 2025. – 17 лип. – Електрон. дані. *Розглянуто основні положення законопроекту щодо внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП) стосовно відповідальності батьків за дії малолітніх дітей. Обґрунтовано необхідність змін і зазначено, що головним завданням документа є встановлення чіткої адміністративної відповідальності у ситуаціях, коли об'єктом правопорушення виступає малолітня дитина, що забезпечить однакову відповідальність за порушення прав дітей обох вікових категорій - як малолітніх (до 14 років), так і неповнолітніх (14 - 18 років). Зроблено висновок, що ухвалення запропонованих змін закріє законодавчі прогалини й дасть змогу підвищити ефективність притягнення до відповідальності батьків та опікунів за неналежне виконання обов'язків щодо малолітніх та/або неповнолітніх дітей, а це сприятиме посиленню заходів із запобігання дитячій бездоглядності, а також загальному зміцненню захисту прав та інтересів усіх дітей.* Текст: <https://pravo.ua/vidpovidalnist-batkiv-zakonodavchi-novely-u-sferi-zakhystu-malolitnikh/>

49. Уряд простимулює народжуваність збільшенням допомоги батькам — проєкт [Електронний ресурс] // Закон і бізнес. – 2025. – 28 лип. – Електрон. дані. *Зазначено, що Кабінет Міністрів України (КМ України) перейнявся подоланням негативних демографічних тенденцій та запропонував парламенту збільшити розмір допомоги, що надається у допологовий, післяпологовий та період догляду за дитиною після її народження. Відповідні зміни передбачені проєктом «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню батьківства з професійною діяльністю» (№ 13532).*

Уряд пропонує, зокрема, збільшити допологову підтримку незастрахованим вагітним жінкам, розмір якої визначатиме КМ України. Відповідно до розрахунків, Міністерства соціальної політики, вона може становити 7000 грн на одну дитину на місяць. Текст: https://zib.com.ua/ua/168088-uryad_prostimulyue_narodzhuvanist_zbilshennyam_dopomogi_batk.html

50. Хто може отримати статус дитини, що постраждала внаслідок війни [Електронний ресурс] // Закон і бізнес. – 2025. – 21 лип. – Електрон. дані. За інформацією Міністерства юстиції України, понад мільйон українських дітей були змушені покинути свої домівки через війну. Тисячі з них пережили втрати, обстріли, евакуації, а десятки тисяч щодня живуть із глибокими психологічними травмами, що назавжди змінили їхнє дитинство. Щоб забезпечити таким дітям належний захист і підтримку, в Україні діє правовий механізм — надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройного конфлікту. Розглянуто такі питання: хто має право на статус; як звернутися за наданням статусу; які документи потрібні; переваги статусу. Текст: https://zib.com.ua/ua/167982-hto_mozhe_otrimati_status_ditini_scho_postrazhdala_vnaslidok.html

51. Цимбалюк В. І. Деякі аспекти захисту сімейних прав дитини в контексті практики ЄСПЛ [Електронний ресурс] / В. І. Цимбалюк // Право та сусп-во. – 2025. – № 2. – С. 122-127. Розглянуто, наскільки важливо при захисті сімейних прав дитини дотримуватися міжнародних стандартів у питаннях захисту прав дітей; акцентовано, що часто національні суди та органи опіки приймають рішення щодо певної дитини на підставі суб'єктивної оцінки конкретної ситуації. Вказано, що основним міжнародним документом, який формує міжнародний стандарт захисту прав людини є Загальна декларація прав людини, ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 10.12.1948 та Конвенція про права дитини, ухвалена ООН 20.11.1989. Проаналізовано, яких саме критеріїв у розгляді справи дотримується ЄСПЛ та як змінювався з часом підхід до питання захисту сімейних прав дитини. Наведено приклади зі справ ЄСПЛ, які в тій чи іншій

площині стосувалися сімейних прав дітей, а також, як ці справи демонструють важливість врахування найкращих інтересів дитини та прогнозування можливих наслідків від прийнятого рішення, що суттєво впливає на долі дітей. Доведено, що незважаючи на численні досягнення ЄСПЛ, виникає багато проблемних моментів у здійсненні ними правосуддя, де найголовніші місця займають занадто сильно бюрократизація процесу, що призводить до затягування у прийнятті рішень, а також відсутність реального силового механізму, який надав би можливість покарати певну державу за недотримання принципів Конвенції і невиконання рішень ЄСПЛ.

Текст : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/2_2025/20.pdf

52. Шевчук А. Стало відомо, скільки жителів залишається в зоні бойових дій на Донеччині [Електронний ресурс] / А. Шевчук // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 17 лип. — Електрон. дані. Наведено коментарі представника Донецької обласної військової адміністрації (ОВА) Дмитра Петліна про те, що у 18 громадах Донецької області в зоні активних бойових дій залишаються 23 800 жителів, із них 115 дітей. До цих громад належать: Шахівська, Мар'їнська, Торецька, Покровська, Мирноградська, Часовоярська, Бахмутська, Соледарська, Званівська, Сіверська, Іллінівська, Костянтинівська, Удачненська, Лиманська, Гродівська, Курахівська, Очеретинська та Новоселівська. Діти залишаються у Лиманській міській тергромаді (110 дітей) і у Торецькій (п'ятеро дітей). Посадовець також повідомив, скільки цивільних осіб загалом евакуйовано з підконтрольної Україні території Донеччини. Текст: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4799844-stalo-vidomo-skilky-zhyteliv-zalyshaietsia-v-zoni-boiovykh-dii-na-donechchyni>

53. Шипуля В. Дистанційне навчання не скасовано – однак є нововведення для шкіл [Електронний ресурс] / Валерія Шипуля // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 23 лип. — Електрон. дані. Вказано, що наразі усі заклади освіти в регіонах, де є високий рівень загрози (прифронтові зони, зони постійних обстрілів, тимчасово окуповані

території (ТОТ)), повністю або переважно працюють у дистанційному режимі. У відносно безпечних регіонах можливе застосування змішаної форми навчання (гібридної), коли частина занять проводиться очно (за наявності укриттів і дотримання безпекових вимог), а частина – дистанційно. Окреслено, що передбачає наказ Міністерства освіти й науки (МОН) № 1112 про порядок та умови здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах в умовах воєнного стану, який планують скасувати. Йдеться і про наказ МОН № 1115, із якого було вилучено деякі норми стосовно мінімальної наповнюваності дистанційних класів і вимог до навчання внутрішньо переміщених дітей (ВПО). Акцентовано на тенденції щодо зменшення кількості українських школярів за кордоном, які отримують дистанційну освіту в Україні, що пояснюється рішенням сімей залишатися за кордоном назавжди. На переконання освітньої омбудсменки Надії Лецик, Україна має виробити державну політику щодо повернення біженців – як дорослих громадян, так і молоді. Текст:

<https://ua.korrespondent.net/articles/4801543-dystantsiine-navchannia-ne-skasovano-odnak-ye-novovvedennia-dlia-shkil>

54. Шипуля В. Нові виплати на дітей: чи врятують 50 тисяч українську демографію [Електронний ресурс] / Валерія Шипуля // Korrespondent.net : [вебсайт]. – 2025. – 16 лип. — Електрон. дані. Проаналізовано демографічну ситуацію в Україні, яка на фоні повномасштабної війни характеризується гострою кризою (зниження чисельності населення, низька народжуваність, перевищення смертності над народжуваністю). Наведено висновки експертів Інституту демографії та проблем якості життя НАН України щодо наслідків для демографії катастрофічних змін, спричинених війною. Акцентовано на нововведеннях законопроекту про допомогу сім'ї до та після народження дитини, затвердженого Кабінетом Міністрів України (КМ України) 14.07.2025. За словами Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала, після ухвалення Закону одноразова виплата жінкам після народження дитини зростає з 10,3 тис. грн

до 50 тис.; збільшаться виплати жінкам, які народили дитину, але не мають професійного стажу; держава щомісячно виплачуватиме одному з батьків чи опікуну як допомогу для догляду до досягнення дитиною одного року; впроваджується програма «ЄЯсла», завдяки якій після досягнення дитиною однорічного віку батьки матимуть вибір: повернутися до роботи або виховувати дитину до трьох років; у двох форматах продовжується програма «Пакунок малюка»: як натуральна допомога або як грошова компенсація в розмірі понад 7,5 тис. грн. Законопроект ще має затвердити Верховна Рада України (ВР України). Наразі ведеться комунікація з Міністерством фінансів, щоб забезпечити підвищення виплат із 01.01.2026.

Текст: <https://ua.korrespondent.net/articles/4799327-novi-vyplaty-za-ditei-chy-vriatuuit-50-tysiach-ukrainsku-demohrafiui>

55. Щодо посилення підтримки сімей з дітьми та створення умов для поєднання батьківства з професійною діяльністю [Електронний ресурс] / Прес-служба Апарату Верхов. Ради України // Голос України. – 2025. – 7 серп. [№ 406]. – Електрон. дані. *Йдеться про те, що Комітет Верховної Ради України (ВР України) з питань соціальної політики та захисту ветеранів рекомендував Верховній Раді України (ВР України) ухвалити за основу законопроект за реєстр. № 13532. Повідомлено, що поданий урядом проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки сімей з дітьми та створення умов, які сприяють поєднанню батьківства з професійною діяльністю» (реєстр. № 13532) розроблено на виконання Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 р. та плану заходів з її реалізації у 2024 — 2027 рр.. Законопроектом пропонується внести зміни до шести законів України, якими передбачається реформування системи підтримки сімей у період до та після народження дитини.* Текст: <https://www.golos.com.ua/article/385736>

56. Як встановити факт батьківства особи, яка зникла безвісті, — ВС [Електронний ресурс] // Закон і бізнес. – 2024. – 1 серп. – Електрон. дані. *Розглянуто правові механізми встановлення факту батьківства особи,*

яка зникла безвісти. У разі, якщо особа ще не оголошена померлою, факт батьківства можна визнати лише в позовному провадженні. Окреме провадження можливе лише після юридичного підтвердження смерті. Матеріали справи можуть включати документи, свідчення, фото, листування або ДНК-експертизу. Текст: https://zib.com.ua/ua/168150-yak_vstanoviti_fakt_batkivstva_osobi_yaka_znikla_bezvisti_v.html

57. Як дізнатись про свій родовід за допомогою архіву, розповідають в Мін'юсті [Електронний ресурс] // Закон і бізнес. – 2025. – 23 лип. – Електрон. дані. За інформацією Міністерства юстиції України, в Україні функціонує розгалужена система державних архівів — центральні державні, галузеві, обласні архіви та архіви органів РАЦС, у фондах яких зберігаються генеалогічні документи, які є важливими джерелами для дослідження історії власної родини. Вивчення родоводу передбачає опрацювання метричних книг, сповідних розписів, ревізьких казок, актових записів, різноманітних списків населення та інших архівних матеріалів. Зауважено, що серед документів державних архівів України немає окремого фонду, який зберігав би родоводи чи генеалогічні таблиці мешканців України. Потрібно бути готовим до того, що на дослідження власної сімейної історії знадобиться тривалий час, оскільки доведеться опрацювати багато джерел, щоб знайти необхідну інформацію. За планами Державної архівної служби України в найближчі 3 - 5 років завершити оцифрування та оприлюднення онлайн ключових генеалогічних архівних документів. Текст: https://zib.com.ua/ua/168013-yak_diznatis_pro_sviy_rodovid_za_dopomogoyu_arhivu_rozpovida.html

58. Як отримати архівну довідку про народження, шлюб, розлучення чи смерть [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2025. – 29 лип. – Електрон. дані. За інформацією Міністерства юстиції України, передача книг державної реєстрації актів цивільного стану та метричних книг на постійне зберігання до державного архіву здійснюється щороку, а саме після завершення 75-річного строку їх зберігання у відділах ДРАЦС. Подати запит

можна особисто, надіслати поштою або, за наявності технічної можливості, в електронній формі. Водночас у випадку зберігання архіву на тимчасово окупованій території (ТОТ) та неможливості виконання інформаційних запитів громадян Укрдержархів може визначити іншу державну архівну установу тимчасовим зберігачем фонду користування або страхового фонду, якому делегується право видавати інформаційні документи. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/yak-otrimati-arhivnu-dovidku-pro-narodzhennya-shlyub-rozluchennya-chi-smert.html>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.

18.08.2025. р.